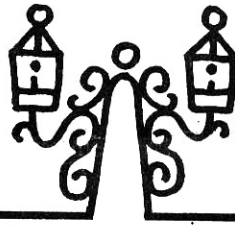

Porilat Panu ja Varjakat

Pateniemen Porilan nimi on aina silloin tällöin lehdissä, varsinkin nyt, kun talot ovat vaihtaneet omistajaa, joka puolestaan pani toimeen peruskorjauksen.

Äskettäin oli oikein otsikossa, että oli ollut harjannostajaiset. Miten niin harjannostajaiset? Ovatkohan talot seisleet paikallaan ainakin 55 vuotta. Vai tehtiinkö harjatkin uusiksi? Joka tapauksessa hieno remontti, onneksi olkoon!

Tiedän Pateniemen asioista hyvin vähän, mutta olen antanut kertoa itselleni, että Porilan talot, alunalkaen kuusi, on rakennettu paikalleen, ei niitä ole mistään siirretty.

Näin vanhimmat kertojani. Pateniemeläinen **Aukusti Pietilä**, 91, sanoo, että ennen 1930. **Sarkkisen Jaaka** Oulunsalosta sanoo, että paikallaan olivat, Porilan talot, kun hän Varjakan sahan pysähtymisen jälkeen 1929 tuli töihin Pateniemeen.

Tulkoot mainituiksi nämä kaksi vanhinta haastateltua, kaiken lisäksi kaksi viimeisintä puhuttelemistani toistakymmenestä ihmisestä, "uulejolaisista" ouluyhtiöläisiin ym.

□ □ □

□ **TIEDONANTAJIEN** ja toimittajienkin virheet johtuvat tietysti siitä, että Porilan talot rakennettiin samojen piirustusten mukaan kuin Varjakkaan rakennetut Uleän talot, joista sitten vuosien kuluttua osa siirrettiin Pateniemeen ja pystytettiin sinne samannäköisiksi tai ainakin melkein kuin olivat olleet syntymätonteiltaan Varjakassa.

Kun Varjakassa asuneet tai liikkuneet katsovat oheista kuvaa, joka on Porilasta, he voisivat vaikka vanhoa, että se on Varjakasta.

□ □ □

□ **PALATKAAMME** kuitenkin vielä vähän kauemmas.

Mahtava Uleä rakennutti työvälleen vv. 1921—23 Oulunsalon Varjakannokalle kaikkiaan 18 hirsistä asuinrakennusta.

Varjakan saha kävi... Vanhasta Varjakan rantatiestä poiketen oli rakennettu Varjakan satamaan eli möljälle uusi maantie niemen luoteispuolelle. Sen tien varrelle rakennettiin ensin 12 identtistä kahden perheen kaksikerroksista

Koristeellinen rivi Porilan taloja alkuperäisessä asussaan.

asuinrakennusta, ensimmäinen merenpuoleiseen mutkaan, josta nykyisin erkanee tie Akioon.

Tätä "katua" ruvettiin ensimmäisen asukkaansa mukaan kutsumaan Kukonkaduksi.

Kukonkadun talojen jatkoksi rakennettiin 6 neljän perheen taloa, kaikki samannäköisiä. Ensimmäinen niistä kohosi kaakkoon tien tuntumassa (mutkassa) yhä komeilevasta jättiläismännystä (vyötärön korkeudelta 4 m 80 senttiä, sanoo salolainen Eino Sarkkinen). Ensimmäisen asukkaansa mukaan "katu" sai nimen Finnickatu.

□ □ □

□ **VARJAKAN** sahan toiminta loppui syksyllä 1929. Kesästä 1930 lähtien Uleä ryhtyi vuokraamaan sekä saaren ja Kukon-Finninkadun että Vanhan Varjakan asuntoja kaupunkilaisille kesäasunnoiksi. Monet taloista pysyivät silti tyhjinä. Niinpä yhtiö lainasi tai vuokrasi talojaan Oulunseudun suojeluskunnille kesäleirien majoitustiloiksi. Kyllä muistetaan, sillä siellä piti asua, vaikka oma koti kullankallis oli metsän takana vain puolen kilometrin päässä.

Parina kesänä pari taloa oli

esim. Oulun Pyrinnön poikaleirien käytössä. Kaikki muistavat, että 30-luvun kesät olivat peräkkäin pantuina tämän vuosikadan paras kesäkymmenluku tällä korkeudella. Aika aikaa kutakin.

□ □ □

□ **KESÄN 1938** jälkeen (tai aikana) Uleän paikan ottanut Oulu Oy ryhtyi myymään, purkamaan ja siirtämään Kukon ja Finnickatujen ym. Varjakan taloja. Purkaminen ja siirtäminen ei ilmeisestikään tapahtunut yhtäaikaaisesti, mutta kesäksi 1939 kertojani eivät kuitenkaan voineet palata Varjakannokalle.

Eräs urakoitsija osti osan taloista, ja niiden aineksista rakennettiin taloja Oulun Raksilaan. Joitakin taloja meni Toppilaan. Yhdestä Uleän talosta tehtiin kaksi pientä kesäkotia meidän Saunaranallemme, Varjakannokan pohjoisranta, ja tallella ovat. Ne valmistuivat kesäksi 1940.

Pääosa taloista siirrettiin purettuina Pateniemeen ja pystytettiin entisenlaisina, mitä nyt piti jotain uusiakin, Koulukankaalle ja Honkalaan. Alueen taloista useimmat onkin tuotu Varjakasta.

Tulkoon vielä mainituksi, että koko alue kulki ensin Porilan nimellä, mikä nimi sitten jäi vain nykyiselle Porilalle.

□ □ □

□ **USEIN** kuulee puhuttavan, että taloja siirrettiin sellaisinaan, jäitse. Kesänaapurini muistaa ihmetelleensä, kun eräänä talvena hiihtoretkeillään näki Kyrönkarin korkeudella merkillisen saattueen. Siellä hevoset vetivät kokonaista punaista valkonurkkaisista taloja Pateniemen suuntaan, jalakset (reet!) kaikkien nurkien alla. Saattoi olla talvi 1939.

Salolainen ja entinen yhtiöläinen Jaaka Sarkkinen tietää, että Varjakan saaresta siirrettiin lastauskonttori hevospelillä Pateniemeen. Siirtäjämestarina oli **Onni Kosunen**. Onnistuihan se, vaivalla, mutta saman olisi maksanut uudenkin konttuurin rakentaminen, arvelee Jaaka.

Mahtoiko siirtäminen rajoitua tähän, sillä mainittu rakennus oli pienempi kuin Varjakannokan asuintalot. Ellei sitten siirretty saaren asumuksia...